

Tolna Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének 2023. november 28-i ülése 3. számú napirendi pontja

Beszámoló a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság 2023. évi munkájáról

Előterjesztő: dr. Say István, a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság elnöke

Előadó: dr. Say István, a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság elnöke

Az előterjesztést előzetesen tárgyalta a Területfejlesztési és Koordinációs Bizottság.

Tisztelt Közgyűlés!

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény határozta meg az értékek feltárásának, őrzésének és továbbadásának alulról építkező országos mozgalmi rendszerét, amelyen belül jelentős szerepet szánt a vármegyei értéktár bizottságoknak.

A Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság az országban a legelső között, 2013. márciusában alakult meg, és immár tíz esztendeje működik, országosan kiemelkedő tevékenysége nemzeti szinten is elismert.

A Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság megújított ügyrendjének II. fejezet g) pontja és a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés c) pontja alapján a Bizottság évente beszámol tevékenységéről az alapító Közgyűlésnek. Az utolsó bizottsági beszámoló 2022. december 2-án került a testület elé.

Az aktuális helyzet szerint a Tolna vármegyei települések 66 %-a, mind a 11 város, valamint 61 község folytat eltérő intenzitású értéktári tevékenységet. Ezzel a kétharmados aránnyal Tolna vármegye a kiemelkedően legjobbak csoportjában található.

A vármegyei értékek számát illetően ugyanakkor magasan megelőzi az ország összes többi megyéjét, ami főleg annak köszönhető, hogy az érintett települések műemlékeit, természetvédelmi értékeit, valamint Népművészet Mestereinek munkásságát a Bizottság külön mérlegelés nélkül a Vármegyei Értéktárba emeli.

Vármegyénkben még mindig nem alakult értéktári bizottság a Dombóvári járás nyugati és déli részének számos településén, és többek között továbbra sincsenek helyi bizottságok Faddon és Dunaszentgyörgyön, illetve a Zomba-Kéty-Felsónána-Murga települési együttesben sem. Ezt a sort egészíti ki sok egészen apró település a vármegye földrajzi belsejében.

Az idei év májusában Simontornya adott otthont a nagy sikerrel megvalósított Vár a Megye - Tolna Vármegyei Értékek Napja rendezvénynek. Ezen az eseményen 55 település és további kilenc partner szervezet mutatkozott be értékeivel. A több, mint

700 résztvevőt Süli János országgyűlési képviselő és Fehérvári Tamás vármegyei közgyűlési elnök köszöntötte, délután pedig díjakat adtak át.

Az eredményhirdetésen sor került a Tolnaikumok bejelentésére, ezt a címet viseli mostantól Wosinsky Mór római katolikus pap, régész, múzeumigazgató munkássága, valamint a Bátaszéki templom és apátsági romkert. Érték-díjas közösségé vált a Simontornyai, valamint az Attalai Települési Értéktár Bizottság. (1. sz. melléklet)

A Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Megyei Igazgatósága nemcsak ennek a jeles napnak a megrendezésében volt együttműködő partner, hanem a települések „értéktári érzékenyítésében” is. Az Igazgatóság OKJ-s közművelődési szakember-képzéseinak keretében is zajlott erre irányuló együttműködés.

A fiatalok országos vetélkedésében vármegyénk diákjai idén is megmutatták, mire képesek. A dunaföldvári Magyar László Gimnázium 9. osztályos diákjai Lakitelken újabb országos első helyet szereztek.

A HUNG-2022 pályázatból idén 4 film készült a Gasztromegye sorozat részeként. Tamási, Attala, Bata és a Vár a megye rendezvény különkiadása ad számot vármegyénk gasztronómiai és kulturális értékeiről.

Tolna Vármegye Önkormányzata az idei évben is nyújtott be pályázatot a hungarikum bizottság pályázati felhívására, melyre 2,5 millió forint támogatást ítélték meg. Az elnyert összegből végre megújulhat a vármegyei értéktár honlapja.

“Vármegyéről vármegyére” című, a Kossuth Rádióban naponta jelentkező rádióműsorban a 19 vármegyei értéktárban található értékeket mutatták be. Ennek kapcsán Tolna vármegyéről 3 anyag készült, melyek a simontornyai várat, a tamási evangélikus templom orgonáját, valamint a váraljai népi hagyományokat veszik számba.

Többek között e műsorról is szó esett azon a konferencián, melyet az agrártárca szervezett áprilisban, Budapesten. A rendezvényen a vármegyei, a külhoni nemzetrész-, az ágazati értéktár bizottságok vezető tisztségviselői, a Hungarikum Bizottság tagjai és az ágazati szakbizottságok elnökei vettek részt.

Szintén áprilisban, Tésén mutatkozott be a Tolna Vármegyei Értéktár, ahol hetedik alkalommal rendezték meg a Veszprém Vármegyei Értékünnepet. A Nemzeti Művelődési Intézettel közösen 2016 óta szervezett esemény találkozási, bemutatkozási alkalom az értékfeltárással foglalkozók számára.

A rendezvényen Tolna vármegye értékstandon mutatta be legfontosabb kincseit, Dr. Say István, az értéktár bizottság elnöke pedig előadás keretében beszélt a vármegyénkben folyó értékőrző munkáról.

Júniusban huszonkettedik alkalommal rendezték meg Bonyhádön a Völgységi Könyvfesztivált, ahol a vármegyei értéktár elmúlt tíz évéről is szó esett. Dr. Say István, a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság elnöke adott elő a megalakulás óta eltelt időszak eseményeiről, a bizottság munkájáról, a vármegyei értékekről és az értékfeltárás jelentőségéről. Előadását követően nyílt meg a Bonyhádi Értéktár értékeit bemutató kiállítás is. A Perczel kertben megrendezett eseményen számtalan kulturális program várta az érdeklődőket, többek között könyvbemutatók, előadások, koncertek és kézműves vásár is volt.

A közvetlen bizottsági munka idén is szerénynek mondható. Vármegyei bizottsági ülésre 2023 márciusában került sor, amikor két kategóriában három érték kaphatott új vármegyei minősítést, valamint a Bizottság javaslatot tett a Közgyűlés Elnöke számára tolnaikummá minősítésekre, illetve vármegyei értékdíjak odaítélésére is. A vármegyei értékek száma a döntéssel 72 településen 474 lett. (2. sz. *melléklet*) Ezen az ülésen köszöntötte a vármegyei közgyűlés elnöke és jegyzője a tagokat a megalakulás 10. évfordulója alkalmából.

Határozati javaslat:

**Tolna Vármegye Önkormányzata
Közgyűlésének .../2023. (XI. 28.) közgyűlési
határozata a Tolna Vármegyei Értéktár
Bizottság 2023. évi munkájáról szóló
beszámoló elfogadásáról**

Tolna Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés c) pontja alapján a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság 2023. évi munkájáról szóló beszámolót elfogadja.

Felelős: Fehérvári Tamás, a Közgyűlés elnöke

Határidő: azonnal

Szekszárd, 2023. november 15.

**dr. Say István
a Bizottság elnöke**

TOLNAIKUMOK
kiemelt vármegyei értékek (27)
2023 végén

2016 (7):

Bonyhádi zománcáru
Grábóci szerb ortodox búcsú
Györkönyi pincefalu
Gyulai dám
Sárköz népművészete
Szekszárdi borok
Szekszárdi Vármegyeháza

2017 (3):

Bukovinai székely betlehemes
Gemenci erdő
Gyönki evangélikus templom

2018 (4):

Bátai Szent Vér kegyhely
Paksi atomenergetikai szaktudás
Sióagárdi népviselet, hímzés és Hímzésmúzeum
Lázár Ervin írói munkássága

2019 (2):

Simontornyai Vár
Tolnai kékfestő műhely

2020 (4):

Tamási gyógyvíz és termálfürdő
Nagyszékelyi református templomegyüttes
Paksi Lussonium
Szekszárdi márc

2021 (3):

Ozorai Vár
Mészöly Miklós írói munkássága
Rákóczi-túros

2022 (2):

Mattioni Eszter művészeti munkássága

Lengyeli Kultúra régészeti értékei

2023 (2):

Wosinsky Mór római katolikus pap, régész, múzeumigazgató munkássága

Bátaszéki templom és apátsági romkert

A Tolna Vármegyei Értéktár kategóriák szerinti jegyzéke

(Megjegyzés: ALÁHÚZOTT NAGYBETŰVEL TALÁLHATÓK A TOLNAIKUMOK!)

1. Épített környezet

1.1. Védett és műemlék templomok, egyházi épületek, vallási emlékek, kegyhelyek, síremlékek

- SZEKSZÁRD: Római katolikus plébániatemplom – Római katolikus plébánia – Szentháromság-szobor – Szent János és Pál kápolna – Római katolikus kálvária-kápolna és stációk – Római katolikus iskolaépület – Zsinagóga – Evangélikus templom orgonája
- BÁTASZÉK: RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM + CIKÁDOR APÁTSÁGI ROMKERT – Római katolikus plébánia – Szentháromság-szobor – Segítő Szűz Mária kápolna – Kálvária-kápolna – Szent Orbán kápolna és östölgyek – Nepomuki Szent János kápolna – Szent Flórián-szobor – Református imaház – Dr. Hermann Egyed István munkássága – Virágvasárnapi passiójáték
- BONYHÁD: Evangélikus templom – Evangélikus lelkészlak – Evangélikus iskola és tanítólakás – Majosi evangélikus templom – Római katolikus templom – Római katolikus plébánia – Szentháromság-szobor – Kálvária-kápolna – Ermel-Vojnits-mauzóleum – Ladamányi római katolikus templom – Református templom – Ózsinagóga – Izraelita szeretetház és maceszsütőde
- DOMBÓVÁR: Római katolikus templom – Szentháromság-szobor – Szent Flórián-szobor
- DUNAFÖLDVÁR: Belvárosi római katolikus templom – Római katolikus ferences templom – Ferences rendház – Nepomuki Szent János kápolna – Szent Rókus kápolna – Szentháromság-szobor – Református templom – Református parókia – Görögkeleti templom – Kálvária
- GYÖNK: Református templom – EVANGÉLIKUS TEMPLOM
- NAGYMÁNYOK: Római katolikus plébánia – Nepomuki Szent János szobor
- PAKS: Szentháromság-szobor – Jézus Szíve római katolikus templom – Római katolikus (Makovecz-) templom – Szent Vendel kápolna – Szent Rókus és Sebestyén kápolna – Újtemetői római katolikus kápolna – Kálvária temetőkápolna – Dunakömlődi római katolikus templom – Református templom – Evangélikus templom
- SIMONTORNYA: Római katolikus ferences templom – Ferences rendház – Szentháromság-szobor – Református templom
- TAMÁSI: Római katolikus templom – Rozália kápolna – Henyei kápolna – Mária-szobor – Evangélikus templom orgonája
- TOLNA: Római katolikus templom – Római katolikus plébánia – Kálvária-kápolna – Szentháromság-szobor – Mözsi római katolikus templom – Szent Sebestyén szobor – Nepomuki Szent János szobor
- ALSÓNÁNA: Római katolikus templom – Evangélikus templom
- ALSÓNYÉK: Református templom
- ATTALA: Nepomuki Szent János-szobor
- BÁTA: Római katolikus plébániatemplom – Szent Vér Kegytemplom – Nepomuki Szent János szobor – Református templom
- BIKÁCS: Evangélikus templom
- BOGYISZLÓ: Református templom
- BÖLCSKE: Református templom – Református iskola – Római katolikus templom – Szent András-pusztai kápolna
- CSIBRÁK: Szent Anna-templom kálváriája

- DECS: Református templom úriasztal-terítőjével és teljes szószéki készletével – Görögszói római katolikus Mausez-kápolna
- DÚZS: Római katolikus templom
- ÉRTÉNY: Római katolikus templom
- FELSŐNYÉK: Római katolikus templom – Hajdani római katolikus plébánia – Református templom
- GRÁBÓC: Görögkeleti szerb templom – Görögkeleti szerb apácakolostor
- GYÖRE: Római katolikus templom
- GYÖRKÖNY: Evangélikus templom
- HARC: Római katolikus templom
- HÖGYÉSZ: Római katolikus templom – *Zsinagóga (állapota miatt felfüggesztve)* – Csicsói római katolikus templom
- IREGSZEMCSE: Római katolikus templom – Kálvária-kápolna
- IZMÉNY: Evangélikus templom
- KAJDACS: Római katolikus templom – Sztankovánszky-mauzóleum
- KALAZNÓ: Evangélikus templom
- KISSZÉKELY: Római katolikus templom - Kisszékely középkori temploma
- KISTORMÁS: Evangélikus templom
- KÖLESD: Református templom és parókia
- KURD: Római katolikus templom
- LENGYEL: Szent Flórián-szobor
- MADOCSA: Református templom
- MAGYARKESZI: Római katolikus templom
- MEDINA: Görög keleti szerb templom – Református templom – Római katolikus kápolna
- MŐCSÉNY: Római katolikus templom
- MUCSI: Római katolikus templom a Szent Valerius-ereklyével – Szent Flórián-szobor
- NAGYDOROG: Református templom a szégyenkövel, Sztárai-kehellyel és az úrasztali terítővel
- NAGYKÓNYI: Római katolikus templom
- NAGYMÁNYOK? Római katolikus Szent Mihály-plébániatemplom
- NAGYSZÉKELY: REFORMÁTUS TEMPLOM
- NÉMETKÉR: Szent Kereszt Felmagasztalása római katolikus templom
- OZORA: Római katolikus templom
- ÓCSÉNY: Református templom
- PÁLFA: Római katolikus templom
- PINCEHELY: Római katolikus templom – Nepomuki Szent János-kápolna - Izraelita temető
- REGÖLY: Római katolikus templom – Somolypusztai templomrom
- SÁRPILIS: Református templom
- SÁRSZENTLŐRINC: Evangélikus templom – Hajdani evangélikus gimnázium – Alsópépusztai római katolikus kápolna
- SZAKÁLY: Római katolikus templom
- SZEDRES: Római katolikus kápolna – Bezerédj-kápolna
- TENDELIC: Középtengelici római katolikus kápolna
- TEVEL: Római katolikus templom – Szent Rókus-Szent Rozália-kápolna – Tizennégy Segítő Szent-kápolna
- TOLNANÉMEDI: Református templom
- VÁRALJA: Református templom

- VÁRDOMB: Római katolikus templom
- VARSÁD: Evangélikus templom
- ZÁVOD: Római katolikus templom – Római katolikus plébánia – Szent Flórián-szobor

1.2. Történelmi műemlékek, emlékhelyek, múzeumok

- SZEKSZÁRD: VÁRMEGYEHÁZA – Vármegyeházi romkert – Városháza – Wosinsky Mór Múzeum – Gemenci Millenniumi Pávilon
- BÁTASZÉK: Városháza – Tájház és gyűjteményei – Csanády-gyűjtemény
- BONYHÁD: Nunkovits-Honig-ház (Völgységi Múzeum)
- BÖLCSKE: Bölcseki kőtár és víz alatti régészet
- DOMBÓVÁR: Dombói várrom – Kossuth-emlékmű
- DUNAFÖLDVÁR: Vár
- PAKS: LUSSONIUM ROMKERT – Cseh-Vigyázó-kúria (Városi Múzeum és gyűjteményei)
- SIMONTORNYA: VÁR – Vár műemléki környezete – „Nagyház”, Helytörténet Háza
- DÖBRÖKÖZ: Várrom
- KÖLESD: Kismegyeháza, Ulánus laktanya és istálló
- LENGYEL: Lengyeli kultúra (régészeti)
- OZORA: VÁR
- REGÖLY: Régészeti leletegyüttes: földvár és halomsír
- TENGELIC: Csapó sírkert

1.3. Kastélyok, kúriák, műemlék lakóépületek

- SZEKSZÁRD: Augusz-ház – Babits szülőháza – Krenmüller-ház – Tisztartói ház – Kamarás-ház
- BÁTASZÉK: Mező-féle kúria
- BONYHÁD: Perczel-kúria (Perczel u. 9.) – Perczel-kúria (Perczel utca 11.) – Perczel kúria (Perczel u. 44.) – Alsóbörzsönyi Perczel-kúria – Rinaldi-ház – Műemlék lakóházak (Perczel u. 2., 4. és 18.)
- DOMBÓVÁR: Pál-ház
- DUNAFÖLDVÁR: Műemlék lakóház (Béke tér 1.)
- PAKS: Műemlék lakóház (Anna utca 17.) – Szeniczey-kúria – Korniss-kúria – Műemlék lakóházak (Deák u. 7. és 7/a) – Novák-kúria – Kurcz-kúria – Szeniczey-ház – Daróczy-kúria – Műemlék lakóház (Templom tér 6.) – Rosty-kúria – Műemlék lakóház (Kossuth u. 2.)
- GYÖNK: Magyar-Kossa-kastély
- TAMÁSI: Eszterházy-vadászkastély – Würtz Ádám szülőháza
- TOLNA: Festetics-kastély
- BÖLCSKE: Szent András-pusztai Szakách-kastély és melléképületei
- FÁCÁNKERT: Kunffy-kastély
- HÖGYÉSZ: Apponyi-kastély és parkja – Lichtenstein-kastély
- IREGSZEMCSE: Viczay-kastély
- LENGYEL: Apponyi-kastély és Apponyi örökség
- MEDINA: Apponyi-kúria
- MŐCSÉNY: – Zsibriki német telepesház
- NAGYDOROG: Széchényi kastély
- SZEDRES: Balogh-(Illés-)kastély – Bezerédj-kastély és parkja

- TENGELIC: Jeszenszky-kastély – Gindly-Benyovszky-kastély – Gindly-Benyovszky-kúria – Bernrieder-kastély – Schell-kastély – Csapó-kastély és parkja

1.4. Műemlék középületek

- SZEKSZÁRD: Ferenc Kórház – Nagyvendéglő – Szegzárd Szálló – Fogadó
- BONYHÁD: Ispotály
- BÁTASZÉK: Városi Könyvtár épülete – Uradalmi épület – Számvevőség
- PAKS: Erzsébet Nagy Szálloda – Bazársor

1.5. Műemlék mezőgazdasági épületek, borospincék

- SZEKSZÁRD: Nedelkovics-tanya – Bogár-tanya – Présházak
- GYÖNK: Szabatonpusztai tehénistálló
- FELSŐNYÉK: Deák-pince
- HÖGYÉSZ: Magtár – Tisztartói lak
- LENGYEL: Apponyi-borpince – Majorsági épületek
- OZORA: Kulapusztai Esterházy-méntelep

2. Kulturális örökség

2.1. Irodalmi munkásságok, irodalmi emlékhelyek, színházi munkásságok

- SZEKSZÁRD: Garay János irodalmi munkássága – MÉSZÖLY MIKLÓS ÍRÓI MUNKÁSSÁGA - Kis Pál István írói és filmes munkássága
- DOMBÓVÁR: Tinódi Lantos Sebestyén életműve – Fekete István Múzeum
- TAMÁSI: Túrmezei Erzsébet életműve
- TOLNA: Rubold Ödön színművész munkássága
- DECS: Czakó Gábor írói munkássága
- GYÖRKÖNY: Tolnai Lajos író munkássága
- KÖLESD: Borjádi Petőfi emlékmű
- PÁLFA: Illyés Gyula felsőrácegresi szülőhelye és első iskolája
- SÁRSZENTLŐRINC: Petőfi emlékház – Lázár Ervin emlékház – LÁZÁR ERVIN ÍRÓI MUNKÁSSÁGA
- SIÓAGÁRD: Szabadi Mihály írói munkássága
- SZEDRES: Bezerédj Amália munkássága

2.2. Klasszikus zenei munkásságok

- BÁTASZÉK: Zádor Jenő életműve
- PAKS: Roger Schilling Fúvószenekar
- TAMÁSI: Markovics Gábor munkássága

2.3. Művészeti munkásságok, gyűjtemények

- SZEKSZÁRD: Mattioni Eszter művészeti munkássága - Csuha Tünde tojásdíszítő iparművészeti munkássága - Szatmári Juhos László szobrászművész munkássága - Escher Károly fotóriporter életműve

-
- BONYHÁD: Bonyhádi Képzőművészeti Kör tevékenysége
- DOMBÓVÁR: Ujvári Lajos festőművész munkássága - Varga Géza Ferenc szobrász munkássága
- PAKS: Paksi Képtár – Hopp-Halász Károly képzőművészeti munkássága
- TAMÁSI: Würtz Ádám művészeti munkássága
- TOLNA: Mözsi Szabó István munkássága – Garay Ákos munkássága – Martinek József munkássága - Végh András festőművész munkássága - Molnár M. György festőművész munkássága - Szily Géza Munkácsy-díjas festőművész munkássága - Strissowszky Szilárd festőművész képzőművészeti munkássága - Tóth János operatőr munkássága
- KÖLESD: Kölesdi Képtár és Látásmozgalom
- NAGYDOROG: Gebauer-freskó
- ÉRTÉNY: Gyöngyössy Imre filmrendező munkássága

2.4. Népművészeti, népzenei, folklór munkásságok, hagyományörzés

- SZEKSZÁRD: Sallangokkal díszített rézveretes szügyhám – Bíró Annamária munkássága – Dr. Németh Pálné Parrag Julianna munkássága – Steig István munkássága – Tamás József munkássága – Nepp Dénes munkássága - Bartina Néptánc Közhasznú Egyesület tevékenysége - Matókné Kapási Julianna néptánc oktatói munkássága

- BONYHÁD: Fábián Mártonné Korondi-Kásler Balbina munkássága – Lőrincz Aladárné Molnár Vilma munkássága – Bukovinai székelyek élő népművészete – CSOBÁNYOLÁS
- DOMBÓVÁR: Kaposmenti hímzés – Balásy Gyula munkássága
- DUNAFÖLDVÁR: Csepeli István munkássága
- GYÖNK: Gyöngyös környéki svábhímzés – Német nemzetiségi tájház – Kiss József német nemzetiségi magángyűjteménye

- SIMONTORNYA: Könyvne Szabó Éva bördízműves munkássága
- TAMÁSI: Iglice Népdalkör
- TOLNA: Verseghegy Ferenc munkássága — Mözsi viselet – KÉKFESTŐ MŰHELY
- ALSÓNYÉK: Tájház
- BÁTA: Tájház – Halászház – Dér Józsefné Stigler Teréz munkássága
- BOGYISZLÓ: Bogyzslói népviselet – Bogyzslói népzenei hagyományok – Józsa Bálintné Tamás Julianna munkássága – Orsós Kis János munkássága – Streer Tamás munkássága – Streer Tamásné Horváth Mária munkássága – Hajdu Józsefné Bajusz Lidia munkássága – Hagyományörző Egyesület

- DECS: SÁRKÖZ NÉPMŰVÉSZETE – Sárközi tájház – Ács Istvánné Kovács Erzsébet munkássága – Bali Istvánné Pusztai Éva munkássága – Békás Jánosné Medgyesi Mária munkássága – Farkas Lászlóné Pál Erzsébet munkássága – Fehér Lászlóné Gregority Katalin munkássága – Fülöp Ferenc munkássága – Kovács Józsefné Kun Sára munkássága – Oláh Istvánné Berekei Éva munkássága – Perity Mihályné Kukucska Mária munkássága – Széles Józsefné Renkecz Erzsébet munkássága – Tóth Jánosné Kovács Sára munkássága – Fodorné László Mária munkássága – Decsi Hagyományörző Férfikórus munkássága – Decsi Kiss Jánosné munkássága

- GERJEN: Kozák Éva keramikus munkássága
- GYÖRKÖNY: Tájház – Györkönyi német nemzetiségi hagyományörző füzetek
- IZMÉNY: László László primás tevékenysége

- KAKASD: Sebestyén István mesemondó tevékenysége
- KÖLESD: Kölesdi fehérhímzés – Kölesd és Siménfalva értéktári együttműködése
- MADOCSA: Seregi István munkássága – Boldog István munkássága – Földesi János munkássága
- MEDINA: Medinai szerb szokások és hagyományok – Kőszegi testvérek népi hangszerei – Medinai zenészdinasztia hagyományai – Bartina Zenekar – Szabóné Gáncs Tünde népdalénekes munkássága – Szabó József népzenei munkássága - Medinai Tamburazenekar munkássága
- ŐCSÉNY: Egyed Mihályné Dévai Julianna munkássága – Werner Andrásné Tóth Katalin munkássága – Bogár István munkássága – Tájház
- PINCEHELY: Pillés vidék
- PÖRBÖLY: Pörbölyi Népdalkör tevékenysége
- SÁRPILIS: Gy. Bóli János munkássága – K. Kovács János munkássága
- SIÓAGÁRD: Tájház – SIÓAGÁRDI VISELET ÉS HÍMZÉS, HÍMZÉSMÚZEUM – Király Anna munkássága – Finta Mihályné szöttek gyűjteménye – Fecske bábcsoport
- TEVEL: Tatai Ernő hangszerkészítő munkássága
- VÁRALJA: Váraljai népi hagyományok

2.5. Kutatói munkásságok, ismeretterjesztés

- SZEKSZÁRD: Dr. Hollós László gombakutató életműve - WOSINSKY MÓR RÓMAI KATOLIKUS PAP, RÉGÉSZ, MÚZEUMIGAZGATÓ MUNKÁSSÁGA
- PAKS: Paksi Digitális Archívum és retro képgyűjtemény
- BÁTA: Fekete Gólya Ház
- NAGYDOROG: Stockinger Artúr munkásságára és hagyatékára épülő Kalap és Sipka Múzeum - Gróf Széchenyi Sándor munkássága
- NÉMETKÉR: Staub Ferenc Emlékház
- TENDELIC: Farkas Dénes munkássága

2.6. Népi ünnepélyek, búcsúk, fesztiválok

- BÁTASZÉK: Géza-nap
- PAKS: Nemzetközi Gastroblues Fesztivál
- BÁTA: BÁTAI SZENT VÉR KEGYHELY BÚCSÚJA
- GRÁBÓC: GRÁBÓCI SZERB ORTODOX BÚCSÚ
- SZEKSZÁRD: Szekszárdi Szüreti Napok

3. Agrár- és élelmiszergazdaság

3.1. Állattenyésztés

- ATTALA: Attalai tükrös tájponty
- BONYHÁD: Magyar tarka szarvasmarha
- NAGYDOROG: Magyar díszposta galamb – cikta juh
- TENDELIC: Kisló

3.2. Növénytermesztés

- TOLNA: Chili-csepp

- BOGYISZLÓ: Bogyiszlói paprika

3.3. Bortermelés, pálinkafőzés

- SZEKSZÁRD: SZEKSZÁRDI TÖRTÉNELMI BORVIDÉK ÉS BORAI – Szekszárdi bikavér – Szekszárdi kadarka – Szekszárdi kékfrankos
- PAKS: Paksi pincefalu és dunakömlődi pincesor, Paksi siller
- TOLNA: Tolnai Borvidék és borai
- BÖLCSKE: Pincefalu
- DECS: Decsi zöld szagos szőlő
- GYÖRKÖNY: PINCEFALU
- HARC: Brill pálinkaház és pálinkái
- SIÓAGÁRD: Leányvári pincefalu

3.4. Ennivalók, innivalók

- SZEKSZÁRD: SZEKSZÁRDI MÁRC
- DOMBÓVÁR: Magyar Rapszódia desszert család – Rákóczi János munkássága és a RÁKÓCZI-TÚRÓS
- KISVEJKE: Völgységi Zamatos gyümölcslevek
- Tolna megyei kelt tészták

4. Ipari és műszaki megoldások

4.1. Ipari műemlékek

- BÁTASZÉK: Vasútállomás épülete
- TAMÁSI: Cserénygáti vízimalom
- TOLNA: Selyemgyár és ipartörténeti gyűjtemény – Selyemgubóraktár
- BÁTA: Fagázás szivattyútelep
- FÁCÁNKERT: Szeszgyár
- KÖLESD: Borjádi Sörét-torony
- MAGYARKESZI: Gizella hengermalom
- ŐCSÉNY: Első Magyar Hőlégballon - Történeti Gyűjtemény

4.2. Kiemelkedő műtárgyak

- BÁTASZÉK: M6-os autópálya alagútláncolata – Türr István-híd
- DUNAFÖLDVÁR: Beszédes József-híd
- BOGYISZLÓ: Sió-torkolati árvízkapu – Szent László-híd

4.3. Kiemelkedő ipari tevékenység

- BÁTASZÉK: Bátaszéki Ipartestület tevékenysége
- BONYHÁD: BONYHÁDI ZOMÁNCÁRU ÉS ZOMÁNCEDÉNY

- PAKS: Paksi Atomerőmű Tájékoztató és Látogató-központ (és Atomenergetikai Múzeum) – MAGYAR ATOMENERGETIKAI SZAKTUDÁS

- TAMÁSI: Rittinger-féle tutyiműhely

5. Turizmus és vendéglátás

- SZEKSZÁRD: Petrits Mézeskalács Múzeum
- DUNAFÖLDVÁR: Dunaföldvári vásár

6. Természeti környezet

6.1. Vízi világ

- PAKS: Duna-part
- TAMÁSI: Pacsmagi tavak
- TOLNA: Tolnai Holt-Duna – Mözsi Kapszeg-tó
- KISSZÉKELY: Barátok tava
- SZEDRES: Ős-Sárvíz
- TENGELIC: Székes-mocsár

6.2. Tájak, vidékek

- SZEKSZÁRD: GEMENCI ERDŐ, DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK, Sötétvölgy
- PAKS: Paksi löszfal, Imsósi-erdő
- TAMÁSI: Gyulaji erdő
- BIKÁCS: Kistápei láprét – Ökör-hegy – Kistápei Zichy kastélypark
- FELSŐNYÉK: Kolláti-rét
- HÖGYÉSZ: Högyészi erdők
- KISSZÉKELY: Kisszékely környéki erdők
- KURD: Pannóniai üledékek ősmaradványai
- LENGYEL: Lengyel-Högyészi erdők
- NAGYDOROG: Szenesi-legelő
- NÉMETKÉR: Látóhegy – Hardi legelő
- PÖRBÖLY: Gemenci Ökoturisztikai Központ
- SIMONTORNYA: Székelyi út
- VÁRALJA: Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet

6.3. Növényvilág

- DUNAFÖLDVÁR: Oláh-völgyi törpemandulás
- PAKS: Paksi tarka sáfrányos
- BOGYISZLÓ: Bogyiszlói orchideás erdő
- BÖLCSKE: Bölcskei nősziromos
- MADOCSA: Szlavón tölgyes
- SZEDRES: Tarkasáfrányos
- TENGELIC: Pókbangós Bárányi-rét

6.4. Állatvilág

- SZEKSZÁRD: Gemenci gímszarvas, Keleti ajtóscsiga
- PAKS: Paksi Ürge-mező
- TAMÁSI: GYULAJI DÁM

7. Egészséges életmód

- DOMBÓVÁR: Gunarasi gyógyvíz és termálfürdő
- DUNAFÖLDVÁR: Dunaföldvári gyógyvíz és termálfürdő
- PAKS: Paksi gyógyvíz és termálfürdő
- TAMÁSI: TAMÁSI GYÓGYVÍZ ÉS TERMÁLFÜRDŐ
- NAK: Széles Lajos munkássága és a Naksol

8. Sport

- DOMBÓVÁR: Dombóvári olimpikonok (Buzánszky Jenő és Rózsa Norbert) sportteljesítménye
- PAKS: Paksi olimpikonok (Abay Nemes Oszkár, Kovács Antal és Kozmann György) sportteljesítménye
- SZEKSZÁRD: Sipos Márton úszó munkássága
- TOLNA: Tolnai Kajak-Kenu Sport Egyesület tevékenysége